

спільну думку); групування, або асоціативний куш (встановлення асоціативних зв'язків між окремими поняттями для узагальнення теоретичного матеріалу, підбиття підсумків вивченої теми чи розділу); семінар-бесіда (студенти ставлять проблемні питання і шукають шляхи їх розв'язання); ділові ігри (відтворюється поведінка і робота конкретних працівників за фахом).

Але дані інновації неможливо ефективно впроваджувати без заходів по підвищенню кваліфікації викладачів — одного із найважливіших аспектів роботи вищого навчального закладу, що дозволить успішно розв'язувати завдання удосконалення викладацької майстерності науково-педагогічних працівників на рівні, що відповідає сучасним вимогам методичної та психолого-педагогічної роботи Університету.

Копитько Т.В., ст. викладач,

Лобанова В.А., ст. викладач,

кафедра ін. мов ф-ту управління персоналом та маркетингу

ЗНАЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Організація самостійної роботи студента вищого навчального закладу відіграє велику роль у його навчанні, а також у його науковій і творчій роботі. Від того, наскільки студент підготовлений і залучений до самостійної діяльності, залежать його успіхи в навчанні, науковій і професійній роботі. Сучасна середня школа стала більше уваги приділяти розвитку навичок самостійної роботи, але, на жаль, можна констатувати, що значна частина студентів-першокурсників вчиться нижче своїх здібностей через відсутність навичок самоосвіти. Курс іноземної мови у вищому навчальному закладі сприймається студентами як продовження шкільної практики: пояснення матеріалу в аудиторії, виконання домашніх завдань, їх перевірка на наступному аудиторному занятті. Однак, вища школа відрізняється від середньої спеціалізацією, а будь-який фахівець, крім фундаментальних знань і професійних умінь у своїй галузі, повинен оволодіти навичками творчої та дослідницької діяльності для рішення проблем, що виникають. Крім того, самостійна робота має виховне значення: вона формує самостійність як рису характеру, яка відіграє важливу роль у структурі особистості сучасного спеціаліста вищої кваліфікації.

У світлі вимог до збільшення частки самостійної роботи студентів, перед кафедрою іноземних мов стоїть завдання розробки нового підходу до планування і контролю цього виду роботи. При цьому повинні враховуватися такі критерії:

- постановка навчальної задачі. Наприклад, при вивченні теми «Структура ринку» або «Види ділових організацій» студентам рекомендується ряд джерел — друкованих видань або інтернет-ресурсів — для самостійного вивчення та пошуку відповідей на поставлені питання. Крім навчальної мети, завдання повинно бути, безсумнівно, мотивованим. Без мотивації, тобто інтересу до поставленого завдання, такий вид роботи зводиться до формальної «відпрацювання» для отримання балів;

- застосування оптимальних способів вирішення задачі. Існує відмінність між виконанням завдання під керівництвом викладача і самостійними її формами. На ранніх етапах дається завдання типу «При вивченні даного матеріалу / перегляді даного відео знайдіть відповіді на наступні питання», тобто викладач веде студентів від поняття до дійсності. При більш розвинених навичках самостійної роботи повинні частіше застосовуватися завдання, спрямовані на розвиток вмінь постановки завдання і формування певного поняття шляхом самостійної роботи з навчальними матеріалами і засобами в результаті логічного аналізу джерел інформації;

- здійснення контролю і оцінки за ходом і результатом розв'язання задачі. Важливе значення при цьому має формування навичок у студента спочатку контролю і оцінки власної роботи під керівництвом викладача, а потім самоконтролю і самооцінки самостійної освітньої діяльності.

Зважаючи на викладене, кафедра розробляє:

- завдання різного виду для самостійної роботи;
- теми рефератів /есе/, презентацій;
- інструкції та методичні вказівки до виконання самостійних домашніх завдань;
- списки обов'язкової та додаткової літератури.

Позитивним моментом є те, що самостійна робота — це вибіркова складова, тобто викладач має можливість рекомендувати, а студент вибирати вид самостійної роботи залежно від рівня підготовки. Необхідно пам'ятати, що всі види самостійної роботи виконують свої функції і одна-

ково важливі для майбутнього фахівця. Але існують певні рекомендації для правильної організації самостійної роботи:

- елементи самостійної роботи доцільно включати в аудиторні заняття для всіх студентів, при цьому передбачити завдання підвищеної складності для більш підготовлених студентів;
- здійснювати регулярний контроль за виконанням самостійної роботи, систематично проводити індивідуальні консультації для студентів;
- розробити чіткі методичні вказівки щодо виконання самостійної роботи. На початку семестру викладач на першому ж занятті повинен ознайомити студентів з метою, засобами, трудомісткістю, термінами виконання, формами контролю і самоконтролю самостійної роботи;
- завдання для самостійної роботи можуть включати дві частини — обов'язкову і факультативну, розраховану на більш підготовлених з даної дисципліни студентів, виконання якої враховується при підсумковому контролі.

Література

1. Katharine B. Nielson (University of Maryland), *Self-Study. Language Learning & Technology*, 2011, Volume 15, Number 3. — P. 110–129.
2. Коряковцева Н.Ф. Сучасна методика організації самостійної роботи вивчають іноземну мову. — Мурманськ: АРКТИ, 2002.
3. Маркіна А.А. Методика навчання студентів немовних вузів самостійного читання літератури за фахом на старших курсах / в умовах факультативу /: Дис. канд. пед. наук. — М., 1976.
4. Попова Н.В., Степанова М.М. Самостійна робота з використанням інформаційних технологій при навчанні іноземній мові. Іноземні мови в освітньому просторі технічного вузу: матеріали IV Міжнародної науково-методичної конференції (Новочеркаськ, квітень 2010).
5. Трошкіна В.І. Самостійна робота студентів з іноземної мови як одна з умов соціальної адаптації майбутніх фахівців. <http://www.acis.vis.ru/9/17/troshkina.htm>
6. How to Learn a foreign Language?, <http://www.conversation-piece.co.uk/how-to-learn-a-foreign-l>
MACMILLAN ELT, www.macmillanreaders.com/.../self-study-e
North Carolina State University, Department of Foreign Languages and Literatures, <http://fll.chass.ncsu.edu/index.php>
7. SANS Institute. Self Study. <http://www.sans.org/selfstudy>
University of Kentucky University Studies Program Self Study Report, [http://www.uky.edu/UGE/documents/UK University Studies Progr](http://www.uky.edu/UGE/documents/UK%20University%20Studies%20Progr)

Костенко М. А., асистент
кафедри управління персоналом та економіки праці

НАУКА І ПРАКТИКА ЯК НЕРОЗРИВНІ СКЛАДОВІ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ

Економічна освіта і навчання постійно (чи періодично) потребують оновлення власного змісту. В цьому їх рухають, з одного боку, практика, з іншого — наука.

Сьогодні гостро постала необхідність «матеріалізації» наукових результатів у фінансові, соціально-економічні здобутки. Українське суспільство, як і все людство потребує осмисленого реального економічного зростання, яке повинне спиратися на екологічні та соціальні основи здорового буття. При цьому важливим є узгодження наукових ідей зрілих економістів зі свіжими студентськими науковими ідеями та поглядами. Тут я маю на увазі заохочення викладачами молоді до наукових пошуків і здобутків. Ми знаємо багато прикладів цікавих вітчизняних студентських розробок, які втілено у практику. Звичайно, такі винаходи є можливими не лише за технічними напрямками та в «технічних» навчальних закладах. Сучасні гуманітарні, біологічні, медичні, соціально-економічні та інші науки теж володіють великим потенціалом для розвитку і дають можливість студентам і досвідченим науковцям відкривати щось нове і корисне.

Але ми прийшли до усвідомлення того, що економічну освіту як навчально-виховний процес потрібно збагачувати практикою: практичним спрямуванням навчальних завдань, які будуть формувати компетенції, необхідні для професіоналів і фахівців. З другого боку, викладачі, щоб не відставати від нового у бізнесі, повинні проходити стажування та займатися самоосвітою, щоб оволодівати необхідними компетенціями для подальшої професійної діяльності. Можна було б запровадити спільне стажування викладача разом з кількома студентами або спільне виконання ними замовлень (певних проектів) від підприємств, установ, організацій. Викладачі разом зі студентами повинні сміливо виходити на ринок, надавати експертні послуги у сфері економіки, фі-